

„Ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2021-2027“ keskkonnasõbraliku aianduse ja kohalike sortide töögrupi IV kohtumise memo

IV kohtumine toimus 15. mail 2020 videosilla vahendusel

Osalejad

Kohtumisest võtsid osa:

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eesti Aiandusliit, Eesti Taimekasvatuse Instituut, PRIA, Põllumajandusuuringute Keskus, Mahepõllumajanduse Koostöökogu, Rebase talu, Maaeluministeerium.

Taust

Kohtumine korraldati Maaeluministeeriumi algatusel, kes koordineerib Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) strateegiakava 2021–2027 koostamist. Strateegiakava koostamise eesmärk on parandada põllumajandustootmise, toiduainete tootmise ja maapiirkondade säästvat arengut.

Euroopa Komisjon esitas 1. juunil 2018 seadusandlikud ettepanekud 2020. aasta järgse ÜPP kohta. Ettepanekute eesmärgiks on tagada, et ÜPP vastaks paremini praegustele ja tulevastele väljakutsetele, toetades samal ajal jätkuvalt Euroopa Liidu põllumajandustootjaid jätkusuutliku ja konkurentsivõimelise põllumajandussektori kujundamisel. ÜPP rakendamiseks perioodil 2021–2027 tuleb igal liikmesriigil koostada ÜPP strateegiakava, mis hakkab hõlmama nii põllumajanduse otsetoetusi, seni maaelu arengukavade alusel rakendatud maaelu arengu toetusi kui ka põllumajanduse ühise turukorralduse teatud sektoripõhiseid programme.

Arengukava koostamist puudutav info ja toimunud töögruppide materjalid asuvad Maaeluministeeriumi kodulehel: <https://www.agri.ee/et/upp-strateegiakava-2021-2027>

Päevakava

10.00 – 11.00: Kohalike sortide toetuse arutelu

11.00 – 12.00: Keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse toetuse arutelu

12.00 – 13.00: Keskkonnasõbraliku majandamise toetuse köögiviljakasvatuse osa arutelu

Sissejuhatus

Selle töögrupi eesmärgiks on uueks programmiperioodiks välja töötada keskkonnasõbraliku aianduse toetuse ja kohaliku sorti taimede kasvatamise toetuse nõuded.

Töögrupi IV kohtumine toimus riikliku eriolukorra tõttu videosilla vahendusel. Töögrupile saadeti enne kohtumist kommenteerimiseks ja küsimuste esitamiseks sekkumislehed. Kohtumisel arutasime tekkinud küsimusi ja sekkumiste detailsemaid nõudeid.

Arutelude tulemused

Kohalike sortide kasvatamise toetus

Kohalike sortide kasvatamise toetuse sekkumislehele laekus palju sõnastuslikke parandusettepanekuid, mis said enamuses sekkumislehte sisse viidud.

1. Töögrupis otsustati, et aiaplaanile tuleb kanda kõigi toetusõiguslike viljapuude ja marjapõõsaste asukohad koos sordinimega.
2. Taotleja peab põllukultuuride ja köögiviljakultuuride kasvatamise korral järgima kultuurile vastavaid agrotehnilisi võtteid ja vältima umbrohtumist. Osade köögiviljakultuuride (valge peakapsas, kaalikas) puhul on oluline, et järgitaks selliseid agrotehnilisi võtteid, mis võimaldaks saaki kasutada toiduks. Selle juures ei pea kontrollima, kas saaki ka toiduks kasutati, lubatud on ka söödaks. Selline sõnastus võimaldab siiski kontrollida, et valitud agrotehnika, nt reavahe ja taimede vahe reas jm, on õige.
3. Otsustati lisada digipõlluraamatu ja säästliku toitainekasutuse abivahendi kasutamine, mis võimaldaks sujuvat kontrolli külvisenormide suhtes. Nõue sisustatakse ja lisatakse siis, kui need tööriistad on valmis. Veel on lahtine, kas see jääb taotlejale valitavaks meetmeks.
4. Töögrupis leiti, et tuleks ühtlustada erinevate kartulisortide mahapaneku norme. Ühe gruppi jäid 'Ando' ja 'Jõgeva Kollane' 2 t/ha ja 'Endla' ja 'Väike Verev' 1 t/ha.
5. Otsustati lisada, et kõikide kultuuride puhul võib kasutada aretusseemet, kui sertifitseeritud seemet ei ole saada.

Keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse toetus

1. Arutleti selle üle, kas toetusala maa alla minev kuni 15 m teenindusala peaks olema põllu kahes küljes või igas küljes. Praeguse perioodi toetuse määrus seda ei sätesta, kuid Abiks Taotlejas on toodud, et: „Toetusõigusliku maa hulka võib arvata ka põlluga külgneva kuni 15 meetri laiuse teenindusala, mis on aianduskultuuride kasvatamisel vajalik põllutöömehhanismide ümberpööramiseks kummaski rea otsas.“. Töögrupp leidis samuti, et toetatav teenindusala peaks olema lubatud üksnes reaotstes.
2. Praeguse perioodi nõuet kaitseheki osas soovis töögrupp laiendada, tuues sisse võimaluse arvestada selle nõude alla ka kiviaed või looduslik puittaimede riba. Selle nõude täpsem sisu selgitatakse välja teistes selle nõudega haakuvates aruteludes.
3. Viljapuude ja marjapõõsaste reavahede rohukamaras hoidmise nõuet täpsustame, defineerides ära rohukamara mõiste.
4. Viljapuude ja marjapõõsaste võrade lõikuse nõue asendati võrade hoolduse nõudega.
5. Kavandatud lisategevuste osas soovisid töögrupi liikmed konsulteerida laiema tootjate ringiga orgaanilise multši kasutamise praktikaid puuvõrade all või põõsaridades.

Keskkonnasõbraliku majandamise toetuse köögiviljakasvatuse osa

1. Keskkonnasõbraliku köögivilja-, maasika- ning ravim- ja maitsetaimikasvatuse toetus on sekkumislehes liidetud keskkonnasõbraliku majandamise toetusega (KSM), mis teeb skeemi tootja jaoks lihtsamaks. Praegusel perioodil tuleb suurem osa nõuetest neile kultuuridele 5-aastasest KSM toetusest ning väiksem osa 1-aastasest KSK toetusest. Uuel perioodil need skeemid liidetakse üheks 5-aastaseks toetuseks, kuid aianduskultuuride kasvatamise eest oleks sel juhul kõrgem toetusmäär. Oluline on märkida, et 5-aastane kohustus on kogu KSM-õigusliku põllumaa kohta, mille raames võib tootja erinevaid kultuure vastavalt oma soovile vahetada.
2. Ravim- ja maitsetaimede kasvatamise eest võib toetust taotleda ainult mahetunnustusega põldude kohta.
3. Mullaproovide võtmise nõue peaks jääma samaks.
4. Glüfosaadinõue. Kehtivas määruses on toodud nõue 1-aastase kohustuse kohta: „Taotleja ei tohi toetusõiguslikul maal, millel kasvatab köögivilja, ravim- ja maitsetaimi, kohustuseaasta jooksul kasutada glüfosaati sisaldavaid taimekaitsevahendeid.“ Töögrupis arutati, mis muutub, kui kohustus on 5-aastane. Kui köögiviljakultuure ei kasvatata, võib glüfosaati kasutada KSMi põhinõuete kohaselt.
5. Arutasime, kuidas soodustada mulla süsinikuvarude taastamist. E. Lauringsoni ja

K.Sepp andmetel kaob köögivilja- ja vahelharitavate kultuuride kasvatamisel mullast orgaanilise aine mineraliseerumise tulemusena aastas ligikaudu 2 t/ha huumust (1,2 t/ha org C). Haljasväetiskultuuride kasutamist arutatakse ka veel teistes töögruppides ja selle nõude sisu otsustatakse hiljem. Samuti paluti veidi aega, et haljasväetiste ja sügavallapanu/tahesõnniku kasutamist konsulteerida laiema tootjate ringiga.

6. Samuti tõstati teema minimaalse põllu suuruse kohta, mis on praegu 0,3 ha. Selle muutmise osas jäädgi eriarvamusele. Ühelt poolt leiti, et 0,2 ha aianduskultuure annab siiski sellise saagi, mida saab turustada ning teiselt poolt, et see toetusega ei peaks toetama omaenese tarbeks köögivilja kasvatust. Töögrupi järgselt on oluline täpsustada, et 0,3 ha nõue kehtib siiski ühe toetusmääragrupiga maa-ala kohta. Alla 0,30 ha suurused põllud arvestatakse põllumaa hulka, kui need moodustavad teise samas ühikumääragrupis oleva põlluga kokku vähemalt 0,30 ha suuruse maa-ala.

Töögrupis leiti, et kui sekkumisleht on valmis, tuleks see anda aianduskonsulentidele üle vaatamiseks.

Memo koostasid: Merili Simmer, Eike Lepmets